

Originally Published in: [Dinamina, April, 2016]

සේවා වෙළඳ ගිවිසුම්: ‘මල්ල ලිහා බැලීම’

ශ්‍රී ලංකාව, ඉන්දියාව සමග අත්සන් කිරීමට යෝජිත ආටරීක හා තාක්ෂණික සහයෝගිතා ගිවිසුම (ETCA) පිළිබඳව සාකච්ඡාවට කටයුතු සුදානම් කරමින් සිටී. එහි එක් වැදගත් අංශයක් වන්නේ දෙරට අතර සේවා වෙළඳාම නිදහස් කිරීමයි. ගිවිසුම පිළිබඳ නිසි තොරතුරු නොමැතිවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එමගින් ඇතිවිය හැකි ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳ බොහෝ දෙනෙක් විවධ අනුමාන පළ කර ඇත. “ඇතුළත් බැරි නැතුවත් බැරි සේවා වෙළඳ ගිවිසුම්” නැමති අපගේ පුවර් වෙරටේ විද්‍යුත මගින්, ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවස්ථාපිත වෙළඳ ගිවිසුම්ද උදාහරණයට ගනිමින්, පෙන්වා දුන්නේ ගිවිසුමක වාසි හෝ අවාසි තීරණය වන්නේ ගිවිසුමෙහි අන්තගර්තය අනුව බැවින් වැඩි අවධානය ඒ කෙරෙහි යොමු විය යුතු බවයි.

මෙම විද්‍යුත මගින් උත්සාහ දරන්නේ (උගුල් හා වාසි ද හඳුනාගත හැකි පරිදි) ජපානය සමග ඉන්දියාව අත්සන් කළ වෙළඳ ගිවිසුමෙහි අන්තගර්තය පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක අධ්‍යයනයක් හරහා මෙවැනි ගිවිසුමක වාසි සහ අවාසි තීරණය කරන සාධක පිළිබඳව පැහැදිලි අදහසක් ලබා ගැනීමටය ; එනම් මල්ල ලිහා බැලීමට ය. ආරම්භයේදීම වෙළඳාම සබැඳි පාරිභාෂික වදන් පැහැදිලි කර ගැනීම අපට කරුණු නිවැරදිව වටහා ගැනීමට ඉඩ සලසා දෙනු ඇත.

වෙළඳ ගිවිසුම් සබැඳි පාරිභාෂික වදන්

සාවර්: අංශයන් සහ ආකාරයන්

වෙළඳ ගිවිසුම් තුළින් සභායක රටවල් අතර අපනයනය සඳහා වන බාධා ඉවත් කර වෙළඳාම පුළුල් කිරීම සඳහා අවස්ථා ලබා දෙයි. මෙම ගිවිසුම්වල ධාරිතාව හෝ අන්තගර්තය මාන දෙකකින් විස්තර කළ හැකි ය. එකක් නම් එම ගිවිසුම හරහා විවෘත කෙරෙන සේවා අංශයන් වේ. එනම් තොරතුරු තාක්ෂණය, සංචාරක, බැංකු කටයුතු ආදී සේවා අංශවලින් කුමන අංශ විවෘත කරන්නේද යන්න මතයි. ගිවිසුම හරහා විවෘත කරන සේවා අංශ තීරණය කිරීම ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් මූලික සේවා වගර් 160ක් ඇතුළත් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් පිළියෙළ කරන ලද සේවා බාණ්ඩගත කිරීමට අනුකූලව කරනු ලබයි.

දෙවැන්න නම්, සේවා සපයන ආකාරයන් ; එනම් ඒ ඒ සේවා වගර්ය අපනයනය කරන්නේ කුමන ආකාරයටද යන්නයි. සේවා වෙළඳාම කරන ආකාර 4ක් මෙම ගිවිසුම් වලට ඇතුළත් වේ.

- පළමු ආකාරය (හරස් දේශසීමා) - සේවා සපයන්නා X රට තුළම සිටියදී සේවාව දේශසීමාව හරහා Y රට තුළ සිටින සේවාලාභියාට සැපයීම. (උදාහරණ ලෙස, ඉන්දියානු වෛද්‍යවරයෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ රෝගියෙකු විසින් විද්‍යුත් තැපෑල මගින් තමන් වෙත එවන ලද වෛද්‍ය වාර්තාවකට පිළිබඳව මිලක් අය කර සිය අදහස් දැක්වීම වැනි තොරතුරු තාක්ෂණය පදනම් වූ සේවාවක් දැක්විය හැක.)
- දෙවන ආකාරය (විදේශයකදී පරිභෝජනය) - Y රටේ සේවාලාභියා සේවය ලබා ගැනීම සඳහා X රටට යයි. (උදාහරණ ලෙස ශ්‍රී ලාංකික රෝගියෙකු සිය සැත්කම සඳහා ඉන්දීය රෝහලක් වෙත යාම දැක්විය හැක.)
- තෙවන ආකාරය -ආයෝජන (වාණිජමය පෙනීසිටීම) - X රටේ සේවා සපයන්නා Y රටේ සේවාලාභීන් වෙනුවෙන් Y රට තුළ සිය ශාඛා කායර්ලයක් විවෘත කරයි. (උදාහරණ ලෙස ඉන්දීය රෝහලක් මෙරට සිය ශාඛාවක් විවෘත කිරීම දැක්විය හැක.)

- සිටුවන ආකාරය (ස්වාධීන පුද්ගලයින්ගේ ගමන් කිරීම) - X රටේ සේවකයින් Y රටේ සේවාදායකයින්ට සේවා සැපයීම සඳහා Y රට වෙත ගමන් කිරීම (උදාහරණ ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහලක ශල්‍යකර්ම සිදුකිරීම සඳහා ඉන්දියානු වෛද්‍යවරයකු මෙරටට පැමිණීම දැක්විය හැක.)

ක්ෂුද්‍ර: වෙළඳ පළ පිවිසුම හා ජාතික සත්කාරය

වෙළඳ ගිවිසුම්වලදී රටවල් සිය සහායක රටවල් වෙත නීත්‍යානුකූලව බැඳුණු පොරොන්දු ලබා දෙයි. සාමාන්‍යයෙන් මෙය දෙයාකාරයකට සිදු වේ. පළමුවැන්න, විදේශීය සේවා සපයන්නාට දේශීය වෙළඳ පළට පිවිසීමේදී මුහුණ දෙන්නට වන සීමා සහ කොන්දේසි සම්බන්ධව ලබා දෙන පොරොන්දුයි. දෙවැන්න, ජාතික සත්කාරය හෙවත් සේවා අංශයේ විදේශීය සැපයුම් කරුවන්ට නොලැබෙන දේශීය සැපයුම්කරුවන්ට පමණක් ලැබෙන වරප්‍රසාද සහ ආධාර පිළිබඳව ලබා දෙන පොරොන්දුයි. කෙසේවෙතත් මෙම ගිවිසුම්, සේවා වල ගුණාත්මකභාවය පාලනය කිරීමට, පාරිභෝගිකයා ආරක්ෂා කිරීමට රෙගුලාසි සහ අණ පනත් ගෙන ඒමට රජයකට ඇති අයිතියට ඇඟිලි නොගසයි. ගිවිසුමෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ ගිවිසුමෙන් පසුව ගෙන එනු ලබන එවැනි රෙගුලාසි සහ අණ පනත් විදේශීය සහ දේශීය සැපයුම්කරුවන්ට එක හා සමානව බලපැවැත්විය යුතු බව පමණි.

ඉන්දියාව සහ ජපානය අතර CEPA ගිවිසුමෙන් උගත හැකි පාඩම්

ඉන්දියානු-ජපාන වෙළඳ ගිවිසුමෙහි ධාරිතාව හා ලබා දී ඇති පොරොන්දු නැතිනම් කැපකිරීම් විමර්ශනය කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාව එවැනි ගිවිසුමකට ඇතුළු වීමේදී මුහුණ දිය හැකි උගුල් සහ වාසි පිළිබඳ දළ අදහසක් ලබාගත හැකි ය. මෙම විදසුන ප්‍රමාණාත්මක විමර්ශනයක් තුළින් ධාරිතාව සහ ගුණාත්මක විමර්ශනයක් තුළින් පොරොන්දු පිළිබඳවද වැඩි දුර කරුණු විමසා බැලීමෙන් ලංකාවට උගත හැකි පාඩම් පෙන්වා දෙයි.

අන්තර්ගතය පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක විමර්ශනය

මෙම ගිවිසුම තුළ, ඉන්දියාව ජාත්‍යන්තර බාණ්ඩකරණයට අනුව සැපයිය හැකි සේවා වගර් 160කින් 99ක් ආවරණය කරයි. එනම් සමස්ත සේවා ප්‍රමාණයෙන් 62%ක් ගිවිසුම යටතේ විවෘත කිරීමට එකඟ වී ඇත. එසේ වුවත්, ගිවිසුමෙන් ආවරණය කර ඇති ඇතැම් අංශයන් සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව එම අංශය සම්පූර්ණයෙන් ආවරණය කර නැත. අදාළ අංශයෙන් එක් කොටසක් පමණක් විවෘත කර ඇති අවස්ථා දැකිය හැක. උදාහරණ ලෙස, “ගිණුම්කරණ, විගණන හා පොත් තැබීම” අංශය සේවා 160න් එක් සේවාවකි. මෙහිදී ඉන්දියාව විගණන අංශය අනහැර ගිණුම්කරණ සහ පොත් තබන අංශ කොටස් පමණක් විවෘත කිරීමට පොරොන්දු වී ඇත.

එසේම සේවා අංශ විවෘත කිරීමේදී ඉන්දියාව එම සේවා සැපයීමට හැකි සියලු ආකාර/ මාගර් විවෘත කිරීමට බැඳී නැත. රූප සටහන 1 පෙන්වා දෙන පරිදි ඇතැම් සේවා සපයන ආකාරයන් සම්පූර්ණයෙන් විවෘත කිරීමට (එනම් විදේශ සැපයුම් කරුවන්ට කිසිදු තහනම්වියක් හෝ සීමාවක් නොමැති බව) එකඟ වුවද, ඇතැම් ආකාරයන් යම් සීමාවන්ට ලක් කරයි (එනම් අධර් වශයෙන් විවෘත කිරීමක්). එසේම ඇතැම් සේවා සපයන ආකාරයන් කිසිසේත්ම ගිවිසුම යටතේ විවෘත කිරීමට පොරොන්දුවක් නොදීමටද ඉන්දියාව තීරණය කර ඇත. එයින් අදහස් වන්නේ විදේශ සේවා සැපයුම්කරුවන්ට තම රටට ඇතුළුවීමේදී තහනම් සීමා පැනවීමේ නිදහස ඉන්දියාව තවදුරටත් පවත්වා ගෙන ඇති බවයි.

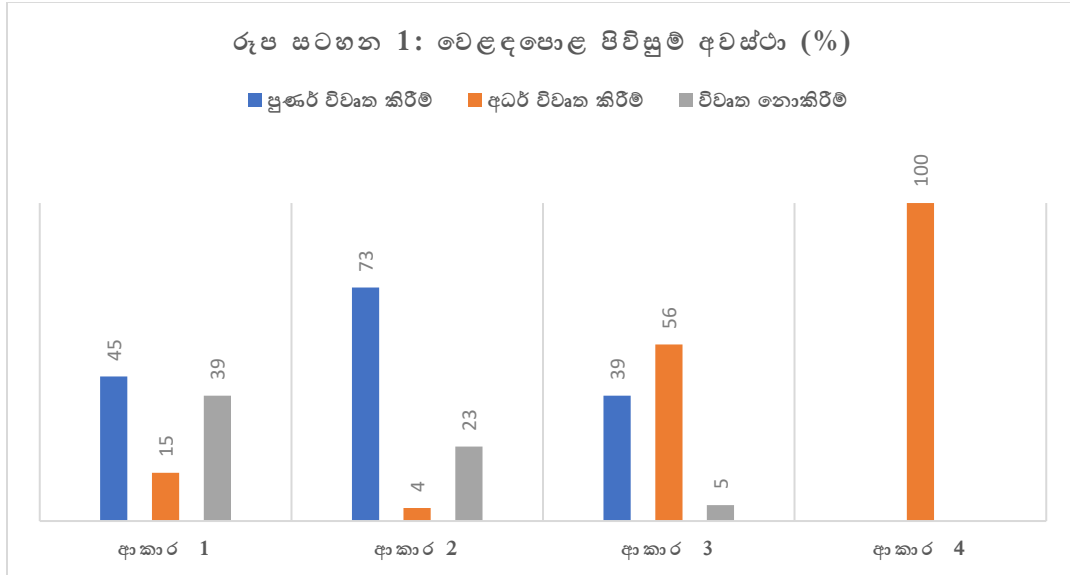
වෙළඳ ගිවිසුමෙහි 62%ක සේවා අංශ ප්‍රමාණයක් ආවරණය කිරීමට ඉන්දියාව බැඳී තිබුණ ද, රූප සටහන 1 මගින් පෙන්වා දෙන්නේ එම සේවා සැපයිය හැකි (ඉහත සඳහන්) ආකාර හතරෙන් පළමු හා තෙවන ආකාරයට සපයන සේවාවන් වලින් හරි අඩකටත් අඩු ප්‍රමාණයක් පමණක් ඉන්දියාව පූර්ණ වශයෙන් විවෘත කිරීමකට එකඟ වී ඇති බවය. එසේම එම සේවා සිටුවන ආකාරයට සැපයීම (එනම් සේවා සපයන පුද්ගලයන් රට තුළට පැමිණ එම සේවා සැපයීමේ මාගර්) විවෘත කර ඇත්තේ අධර් වශයෙනි (එනම් සීමා සහ කොන්දේසිවලට යටත්ව).

සේවා සපයන ආකාර අතුරින් දෙවැනි ආකාරයට සපයන සේවා (එනම් පාරිභෝගිකයා විදේශ රටට ගොස් සේවය ලබා ගැනීම) 75%ක පමණ ඉහළ ප්‍රමාණයක් පූර්ණ වශයෙන් විවෘත කිරීමට එකඟ වී ඇත. මෙයට හේතුව මිනිසුන්

වෙනත් රටවලට ගමන් කිරීමේ අයිතිය ඔවුන්ට ඇති තාක්, ඔවුන් පිටරටකට ගොස් සේවා ලබා ගැනීම (උදා: අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය) රජයක් විසින් වැලැක්වීමට යාම ප්‍රායෝගික නොවන බැවිනි.

පළමු ආකාරයට සේවා සැපයීමේ හැකියාව සම්බන්ධයෙන් ආවරණය කරන ලද සේවාවලින් (උදා: අන්තර්ජාලය හරහා සපයන සේවා) අඩක් පමණක් පුනරුත්ථාපන ව්‍යවස්ථාපිත කිරීමට ඉන්දියාව බැඳී ඇත. මෙයාකාරයට සපයන සේවාද ප්‍රායෝගිකව තහනම් කිරීම අපහසු වේ. උදාහරණ ලෙස, ඉන්දියානු රෝගියෙකු විසින් ජපාන වෛද්‍යවරයෙකු වෙත විද්‍යුත් තැපෑල හරහා සිය වෛද්‍ය වාතරා ඉදිරිපත් කොට ක්‍රෙඩිට් කාඩ් පතක් මගින් ගෙවීම් සිදු කර ඔහුගේ අදහස් විමසීම වැළැක්වීම රජයකට අපහසු වේ.

රූප සටහන 1: ඉන්දියා ජපාන ගිවිසුම යටතේ ඉන්දියාව ඒ ඒ සේවා සැපයිය හැකි ආකාරයන් විවෘත කර ඇති අයුරු

මූලාශ්‍රය: ඉන්දු-ජපාන විස්තීර්ණ ආර්ථික සහයෝගිතා ගිවිසුම් ලේඛණය.

වෙළඳපළ පිවිසුම පිළිබඳ ගුණාත්මක විමර්ශනය

ඉන්දු-ජපාන ගිවිසුම පෙන්වා දෙන්නේ සේවා අංශ විවෘත කිරීමේදී එම සේවා සැපයිය හැකි ආකාර අතුරින් කුමන ආකාරයන් ගිවිසුම යටතේ විවෘත කර ඇත්තේද යන්න එම වෙළඳ පළට ඇතුළත්වීමේ හැකියාව තීරණය කරන ප්‍රධාන නිෂ්චායකයක් වන බවයි. මෙයට හේතුව නම් ඇතැම් සේවා සැපයීමේදී එම ආකාර හතරෙන් වඩාත් ප්‍රායෝගිකව සේවය සැපයිය හැකි වන්නේ සීමිත ආකාරයන්ගෙන් පමණක් වන බැවිනි.

උදාහරණයක් ලෙස, කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ පයෙර්ෂණ සහ සංවර්ධන (R&D) සේවාව යටතේ ඉන්දියාව විවෘත කර ඇත්තේ පළමු ආකාරයෙන් එම සේවය සැපයීමේ (උදා: අන්තර්ජාලය සහ දුරකථනය හරහා) හැකියාව පමණි. දෙවන සහ තෙවන ආකාරයන්ගෙන් (එනම් ඉන්දියානු ආයතන/පුද්ගලයන් කෘෂිකාර්මික R&D සඳහා උපදෙස් ලබා ගැනීමට ජපානය බලා යාමත්, ජපාන ආයතන ඉන්දියාවේ ශාඛා පිහිටුවීම හරහා) සේවා සැපයීමේ හැකියාව ගිවිසුම යටතේ විවෘත කිරීමට ඉන්දියාව ප්‍රතික්ෂේප කර තිබේ. හතරවන ආකාරයෙන්, එනම් ජපාන පයෙර්ෂකයන් ඉන්දියාවට පැමිණ සේවා සැපයීම අධර් වශයෙන් කොන්දේසි වලට යටත්ව විවෘත කර ඇත. මෙම තත්වය යටතේ ඉන්දියාව මෙම සේවය ගිවිසුම යටතේ විවෘත කිරීමට එකඟ වුවද එම සේවය සැපයිය හැකි ආකාර අතුරින් සේවය සැපයීමට ඉඩකඩ අවම ආකාරයන් පමණක් විවෘත කිරීම මගින් එම සේවා සැපයීමේ හැකියාව ඉන්දියාව විසින් සීමා කර ඇත.

ඊට අමතරව වෙළඳ පළට ඇතුළු වීමේදී මුහුණ දෙන්නට වන සීමා සහ කොන්දේසි මගින්ද ඉන්දියාව ජපන් සමාගම්වලට ඉන්දියාව තුළ සේවා සැපයීමේ හැකියාව සීමා කර ඇති අවස්ථා දක්නට ලැබේ. මෙවැනි කොන්දේසි

බහුලව දක්නට ලබන්නේ විදේශ ආයෝජන හරහා (එනම් හතරවන ආකාරයට) සපයන සේවා සම්බන්ධයෙනි. උදාහරණයක් ලෙස ජංගම දුරකථන විදුලි සන්නිවේදන සේවා දැක්විය හැකි ය. මෙම සේවාව ගිවිසුම යටතේ විවෘත කර ඇත්තේ කොන්දේසි රාශියක් සහිතවය. සේවා සැපයීමට ඉන්දියාවට ඇතුළු වන ජපන් සමාගම්වලට මුහුණ දෙන්නට වන කොන්දේසි ලෙස විදේශ ප්‍රාග්ධනය 74%කට සීමා කිරීම, සහ 49%කට වඩා විදේශ ප්‍රාග්ධනය ඉහළ අගයක් ගන්නේ නම් රජයෙන් විශේෂ අවසරයක් ගැනීමට අවශ්‍ය වීමද දැක්විය හැක. එසේම එම ආයතනවල ඉහළ තනතුරුවලට ඉන්දියානු පුරවැසියන් බඳවා ගත යුතු බව (උදා: තාක්ෂණික ජාල කළමනාකරණ ප්‍රධාන නිලධාරී, ප්‍රධාන ආරක්ෂක නිලධාරී සහ බලපත්‍රලාභී සමාගමේ නිලධාරියා/නිලධාරීන්) තවත් කොන්දේසියකි. තව දුරටත්, අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ බහුතරයක් ඉන්දීය පුරවැසියන් විය යුතු අතර, අධ්‍යක්ෂක මට්ටමේ ඉහළ තනතුරු දරන විදේශිකයන් වාණිජව ජාතික ආරක්ෂාව සම්බන්ධ අංශවල අධීක්ෂනයටද ලක් විය යුතු වේ. එපමණක් නොව විද්‍යුත් සන්නිවේදන ජාලය ක්‍රියාත්මක කළ යුත්තේ ද පවත්වාගෙන යා යුත්තේ ද ඉන්දීය ජාතික ඉංජිනේරුවන් විසින් පමණි.

ETCA සහ වෙනත් වෙළඳ ගිවිසුම් ගැන උනන්දු වන ලංකාවට ඉන්දු-ජපාන වෙළඳ ගිවිසුම තුළ ඉන්දියාව සේවා අංශ විවෘත කිරීමේදී අනුගමනය කර ඇති පිළිවෙත් අධ්‍යයනය තුළින් උගත හැකි පාඩම් කිහිපයකි. එකක් නම් මෙවැනි ගිවිසුම් හරහා සේවා විවෘත කිරීමේදී රටවල් භාවිතා කර ඇති උපක්‍රම සහ කොන්දේසි පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමයි. එමගින් ගිවිසුම් සාකච්ඡා කිරීමේදී කොතරම් ගැඹුරු පුවර් අධ්‍යයනයක් කළ යුතුද යන්න පිළිබඳ අදහසක් ලබා ගත හැකි වේ. අනෙක් වැදගත් පාඩම නම් වෙළඳ ගිවිසුමක වාසි අවාසි තීරණය කිරීමේදී එහි අන්තර්ගතය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම ඉතා වැදගත් බවයි.

වෙරිටේ පයෙර්ෂණ ආයතනය යනු, ආර්ථික විද්‍යාව, නීතිය, දේශපාලනය සහ ජන මාධ්‍යය විෂයයෙහි ඉහළ මට්ටමේ තීරකවරුන් සඳහා උපායමාගරීක විශ්ලේෂණ සපයා දෙන, කොළඹ පිහිටි, ස්වාධීන බුද්ධි පර්යේෂණ ප්‍රතිචාර ඇගයේ. විද්‍යුත් තැපෑල: publications@veriteresearch.org